

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 452/2016-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12, Bratislava, zastúpenej advokátom Mgr. Tomášom Kamencom, DEDÁK & Partners, s. r. o., Mlynské nivy 45, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 1 ods. 1, čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 476/2015 z 19. novembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. marca 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Petit Press, a. s., Lazaretská 12, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 1 ods. 1, čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 476/2015 z 19. novembra 2015 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu z 19. novembra 2015“).

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že uverejnil v denníku SME články názvom „*Súdili disidentov, sú na Najvyššom súde*“ z 12. augusta 2002, „*Disidentov posielali sedieť súdia dodnes – Na Najvyššom súde sú stále sudcovia, ktorí v minulosti upierali právo na slobodu prejavu*“, „*Stiffel s Bždochom odsúdili kňaza, súdia ďalej*“, „*Sudcovia: Naša minulosť je vecou svedomia*“ z 13. augusta 2002, „*Lipšic: Sudca môže vziať Lexu do väzby*“ z 19. augusta 2002, „*Sudca, ktorý prepustil Luboša F. viedol kedysi politické procesy*“ zo 17. septembra 2002 a „*Stíhajú senát, ktorý prepustil Lexu na slobodu*“ z 10. decembra 2002.

V denníku Práca boli sťažovateľom uverejnené články s názvom: „*Sudcovia s pochybnou minulosťou súdia dodnes*“ z 12. augusta 2002, „*Disidentov posielali sedieť súdia dodnes – Na Najvyššom súde sú stále sudcovia, ktorí v minulosti upierali právo na slobodu prejavu*“, „*Stiffel s Bždochom odsúdili kňaza, súdia ďalej*“, „*Sudcovia: Naša minulosť je vecou svedomia*“ z 13. augusta 2002, „*Aktuálne: Lexovi ochrancovia*“, „*Senát o Lexovi rozhodoval čudne*“ zo 17. augusta 2002.

V čase uverejnenia predmetných článkov bol sťažovateľ vydavateľom denníka SME a denníka Práca.

Na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) podal [REDAKOVANÉ] (ďalej aj ako „žalobca“) 17. augusta 2003 proti sťažovateľovi návrh na ochranu osobnosti, v ktorom sa z dôvodu uverejnenia už uvedených článkov domáhal uverejnenia ospravedlnenia v troch po sebe nasledujúcich vydaniach denníka [REDAKOVANÉ] na prvej strane, ako aj náhrady nemajetkovej ujmy 3 milióny Sk, pretože uvedenými článkami došlo podľa neho k zásahu do jeho práv na ochranu osobnosti, keďže nikdy nebol kandidátom ani členom komunistickej strany, neodsúdil kňaza [REDAKOVANÉ] do väzenia, nikdy neodsúdil nikoho za prejavovaný názor, resp. presvedčenie, nikdy neodsúdil žiadneho disidenta ani nikoho iného za protištátnu činnosť, nikdy nevedol politický proces a nikdy nebol trestne stíhaný.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 46 Coch 2/2003 zo 14. apríla 2004 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu zo 14. apríla 2004“) zaviazal sťažovateľa uverejniť v denníku ■■■■■ trikrát po sebe ospravedlnenie žalobcovi, zaplatiť mu z titulu nemajetkovej ujmy sumu 3 000 000 Sk a nahradiť trovy konania vo výške 152 000 Sk.

Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 2 Co 200/04 z 8. decembra 2004 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu z 8. decembra 2004“) potvrdil odvolaním sťažovateľa napadnutý rozsudok okresného súdu zo 14. apríla 2004.

Na základe dovolania podaného sťažovateľom najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4 Cdo 171/2005 z 27. apríla 2006 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu z 27. apríla 2006“) zrušil rozsudok krajského súdu z 8. decembra 2004 i rozsudok okresného súdu zo 14. apríla 2004.

Okresný súd v predmetnej veci rozsudkom č. k. 46 Coch 2/2003-361 z 9. decembra 2009 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 9. decembra 2009“) opätovne uložil sťažovateľovi povinnosť uverejniť v denníku ■■■■■ v troch po sebe nasledujúcich vydaniach ospravedlnenie žalobcovi, zaplatiť mu náhradu nemajetkovej ujmy v sume 99 581,76 € a náhradu trov konania. Krajský súd uznesením č. k. 2 Co 85/2010-456 z 30. marca 2011 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu z 30. marca 2011“) na základe odvolania podaného sťažovateľom rozsudok okresného súdu z 9. decembra 2009 zrušil.

Okresný súd rozsudkom č. k. 46 Coch 2/2003-581 z 28. mája 2012 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu z 28. mája 2012“) zaviazal sťažovateľa uverejniť v troch po sebe nasledujúcich vydaniach denníka ■■■■■ na prvej strane v rovnakej grafickej úprave ako napadnuté články ospravedlnenie v znení uvedenom v petite tohto rozsudku, ďalej ho zaviazal zaplatiť žalobcovi z titulu nemajetkovej ujmy sumu 99 581,76 €, nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 5 045,48 € a trovy právneho zastúpenia v sume 17 458,42 €.

Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudkom č. k. 2 Co 259/2012-652 z 26. júna 2013 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu z 26. júna 2013“) rozhodol v predmetnej veci tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu z 28. mája 2012 v celom rozsahu potvrdil. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu z 26. júna 2013 dovolanie, ako aj sťažnosť ústavnému súdu, ktorá bola uznesením sp. zn. I. ÚS 62/2014 z 5. februára 2014 odmietnutá ako predčasne podaná.

Najvyšší súd o dovolaní sťažovateľa rozhodol uznesením sp. zn. 7 Cdo 192/2013 z 10. decembra 2014 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu z 10. decembra 2014“), ktorým rozsudok krajského súdu z 26. júna 2013 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, a to z procesných dôvodov, a vecne sa ostatnými námietkami sťažovateľa nezaoberal.

Na základe uznesenia najvyššieho súdu z 10. decembra 2014 krajský súd v konaní odstránil svoje procesné pochybenie a rozsudkom č. k. 10 Co 74/2015-696 z 26. marca 2016 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu z 26. marca 2016“) opätovne potvrdil rozsudok okresného súdu z 28. mája 2012 v celom rozsahu, sťažovateľovi nepriznal náhradu trov dovolacieho konania a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu z 26. marca 2016 dovolanie, ktoré bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 19. novembra 2015 odmietnuté pre neprípustnosť.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ vo svojej argumentácii zdôraznil predovšetkým materiálny obsah tohto práva a potrebu jeho výkladu spôsobom, ktorý účastníkom konania poskytne dostatok priestoru na prezentáciu ich vecnej a právnej argumentácie, na ktorú má byť v rámci odôvodnenia rozhodnutia daná súdom primeraná odpoveď. V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal aj na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa obsahu základného práva na súdnu ochranu (nález ústavného súdu IV. ÚS 77/02 z 27. novembra 2012).

Podľa názoru sťažovateľa je postup najvyššieho súdu v tejto veci pri posudzovaní prípustnosti ním podaného dovolania pre nepreskúmateľnosť rozhodnutia podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) nejasný, nezrozumiteľný.

Sťažovateľ poukázal na 2. stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 k výkladu § 237 ods. 1 písm. f) OSP uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 1/2016 (ďalej len „stanovisko najvyššieho súdu z 3. decembra 2015“), podľa ktorého *„Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“*

Napriek tomu, že bolo zverejnené stanovisko najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, podľa sťažovateľa posudzovanie prípustnosti dovolania z dôvodu nepreskúmateľnosti namietaného rozhodnutia naďalej ovláda právna neistota, pretože z tohto stanoviska nevyplýva jednoznačný záver, či nepreskúmateľnosť rozhodnutia spôsobuje odňatie možnosti konať pred súdom podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP alebo nie.

Sťažovateľ po doručení rozsudku najvyššieho súdu z 27. apríla 2006 v celom ďalšom priebehu konania zdôrazňoval právne závery vyplývajúce z neho. Podľa názoru sťažovateľa rozsudok okresného súdu z 28. mája 2012, ako ani rozsudok krajského súdu z 26. júna 2013 nenaplnili požiadavky obsiahnuté v rozsudku najvyššieho súdu z 27. apríla 2006, a táto vada konania podľa neho zakladá prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 2 OSP.

Najvyšší súd sa prípustnosťou dovolania podľa § 238 ods. 2 OSP vo svojom uznesení z 19. novembra 2015 podľa sťažovateľa vôbec nezaoberal, v dôsledku čoho konštatoval neprípustnosť jeho dovolania, čím bola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom.

V nadväznosti na už uvedené posudzovanie dovolacieho dôvodu podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP sťažovateľ namieta, že súvisiaca časť odôvodnenia napadnutého uznesenia

najvyššieho súdu z 19. novembra 2015 je príliš všeobecná, nereflektujúca jednotlivé ním predložené námietky uvedené v dovolaní, resp. iné osobitosti prejednávanej veci, a to napriek tomu, že povinnosťou najvyššieho súdu bolo zaoberať sa týmito námietkami. Podľa názoru sťažovateľa všeobecné tvrdenia najvyššieho súdu (napr. „*odôvodnenie rozsudkov oboch stupňov súdov zodpovedá základnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia*“) alebo spojenie právnych názorov a výrokov z iných rozhodnutí nemôže predstavovať presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia.

Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že najvyšší súd v uznesení z 19. novembra 2015 konštatoval, že „*Nejde... ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval*“, a to napriek skutočnosti, že zo spisu v tejto veci, ako aj zo všetkých písomných podaní sťažovateľa vrátane dovolania a tejto ústavnej sťažnosti je zrejmé, že v predmetnej veci boli pred vydaním tohto uznesenia vydané ešte dve rozhodnutia najvyššieho súdu, avšak najvyšší súd v rámci rekapitulácie skutkového stavu túto skutočnosť neuviedol ani v napadnutom uznesení z 19. novembra 2015.

Uvedené skutočnosti u sťažovateľa vzbudzujú podľa neho odôvodnené pochybnosti, o tom, či sa najvyšší súd riadne a starostlivo zaoberal jeho námietkami uvedenými v dovolaní, pretože napadnuté uznesenie z 19. novembra 2015 je podľa neho príliš všeobecné, nereagujúce na jeho argumentáciu, t. j. nepreskúmateľné.

Najvyšší súd v rozsudku z 27. apríla 2006 konštatoval, že predchádzajúce odôvodnenia rozhodnutí súdov nižšieho stupňa zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci sú nedostatočné, zaoberal sa posudzovaním slobody prejavu sťažovateľa na strane jednej a ochrany osobnosti na strane druhej, pričom náležite vysvetlil, aké skutočnosti sú uvedené súdy ďalej povinné zohľadniť a posúdiť.

Uznesením z 10. decembra 2014 najvyšší súd dovolaniu sťažovateľa vyhovel, avšak ako dôvod zrušenia namietaného rozsudku krajského súdu z 26. júna 2013 uviedol len procesné pochybenie krajského súdu a ďalšou argumentáciou sťažovateľa uvedenou

v podanom dovolaní týkajúcou sa najmä porušenia jeho slobody prejavu a odchýlenia sa od právneho názoru najvyššieho súdu vyjadreného v tomto rozsudku sa nezaoberal.

Krajský súd v rozsudku z 26. marca 2016 napravil uznesením najvyššieho súdu z 10. decembra 2014 vytýkaný procesný nedostatok, avšak v uvedenom rozsudku sa tento súd ostatnými námietkami sťažovateľa nezaoberal.

V napadnutom uznesení z 19. novembra 2015 najvyšší súd konštatoval, že dovolanie sťažovateľa nie je prípustné, a preto ho odmietol, avšak bez toho, aby sa ním predloženými námietkami zaoberal (napr. najmä námietkami týkajúcimi sa porušenia jeho slobody prejavu a odchýlenia sa od právneho názoru najvyššieho súdu vyjadreného v rozsudku z 27. apríla 2006).

Sťažovateľ považuje uvedený postup najvyššieho súdu za nespravodlivý a nesúladný s jeho právom na prístup k súdu, keďže sa nezaoberal ním predloženými argumentmi, ale namiesto toho krajskému súdu vytkol „len“ procesné pochybenie, ktoré bolo možné napraviť jednoduchým oznámením miesta a času vyhlásenia rozsudku krajského súdu z 26. júna 2013 sťažovateľovi. V rozsudku z 27. apríla 2006 najvyšší súd jednoznačne deklaroval svoje stanovisko v predmetnej veci, ktoré však v konečnom dôsledku nebolo pri ďalšom rozhodovaní všeobecných súdov rešpektované, a to dokonca ani samotným najvyšším súdom. Napriek tomu, že najvyšší súd svojím uznesením z 10. decembra 2014 sťažovateľovi vyhovel a rozsudok krajského súdu z 26. júna 2013 zrušil, sťažovateľ namieta, že mu nebola poskytnutá ochrana v dostatočnej miere, v dôsledku povrchného prístupu najvyššieho súdu pri prerokovaní jeho dovolania, ktorým prakticky zabránil tomu, aby došlo k meritórnemu preskúmaniu jeho námietok, a taktiež spôsobil zbytočné prietahy predmetného konania.

Sťažovateľ ďalej poukázal na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa odôvodnenia rozhodnutia súdu (rozhodnutie ústavného súdu vo veciach sp. zn. I. ÚS 236/2006, I. ÚS 241/2007), na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (napr. rozsudok vo veci Ruiz Torija proti Španielsku, 1994)], ako aj znenie § 157 ods. 2

OSP a následne uviedol, že aj rozsudok krajského súdu z 26. marca 2016 a rozsudok okresného súdu z 28. mája 2012 považuje za nespravodlivé, obsahujúce odôvodnenia, ktoré sú nedostatočné, zmätočné a nepreskúmateľné, a to preto, že závery krajského súdu i okresného súdu sú v extrémnom nesúlade s ich skutkovými zisteniami, zo skutkových zistení nevyplývajú v žiadnej možnej interpretácii týmito súdmi vyvodené právne závery, a taktiež preto, že odôvodnenie týchto rozsudkov obsahuje len všeobecné súhrnné zistenia bez špecifikácie jednotlivých dôkazov, z ktorých mali byť tieto zistenia vyvodené.

Krajský súd a okresný súd v predmetnej veci sťažovateľovi podľa neho odňali možnosť konať pred súdom a svojím postupom porušili zásadu spravodlivého súdneho procesu (nedostatočným vypoíadaním sa s jeho argumentáciou, nedostatočným odôvodnením svojich rozhodnutí a nerešpektovaním, resp. ignorovaním právnych názorov vyslovených v rozsudku najvyššieho súdu z 27. apríla 2006).

Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v jeho veci sa nezaoberali vôbec jeho argumentáciou, podľa ktorej tvrdenia, ktoré okresný súd označil za difamujúce, sa v článkoch nenachádzali, ďalej že niektoré napádané výroky sú hodnotiacimi úsudkami, ktorých pravdivosť sa nedá preveriť, a nie skutkovými tvrdeniami, čo súdy nezistovali a nezohľadnili, ďalej nie je zrejmé, akým spôsobom dospeli súdy k záveru, že nárok žalobcu je dôvodný a primeraný, ako ani jeho tvrdením, že súdy nepreukázali oprávnenie žalobcu na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy. Napriek výhradám v rozsudku najvyššieho súdu z 27. apríla 2006 sa súdy opätovne nevenovali náležitému posúdeniu povahy napádaných výrokov.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na judikatúru ESĽP napr. v rozsudku Ringier Axel Springer Slovakia, a. s., proti Slovenskej republike z 26. 7. 2011, kde tento súd konštatoval, že je povinnosťou vnútroštátnych súdov starostlivo preskúmať prítomnosť a stupeň verejného záujmu na uverejnení sporných informácií, ako aj dobromyseľnosť.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 26 ods. 1, 2 a 4 ústavy a čl. 10 dohovoru sťažovateľ poukázal na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa

posudzovania porušovania uvedených práv (napr. rozhodnutia ústavného súdu vo veciach sp. zn. II. ÚS 152/08, II. ÚS 326/09, IV. ÚS 302/2010, II. ÚS 558/2012, IV. ÚS 284/2012, II. ÚS 184/2015 alebo rozhodnutie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 6 Cdo 169/2011).

Keďže sa najvyšší súd v napadnutom uznesení z 19. novembra 2015 meritom sporu nezaoberal, sťažovateľ uviedol, že jeho argumentácia smeruje najmä proti rozsudku krajského súdu z 26. marca 2016 a rozsudku okresného súdu z 28. mája 2012.

Podľa sťažovateľa krajský súd v rozsudku z 26. marca 2016 neosvedčil splnenie podmienok pre obmedzenie slobody prejavu (zadefinovať primeranú rovnováhu medzi základným právom podľa čl. 26 ústavy a základným právom vyplývajúcim z čl. 19 ústavy), jeho rozsudok je v tomto smere arbitrárny a z ústavného hľadiska neudržateľný, pretože bez zjavného dôvodu, ústavne nesúladným spôsobom prioritizuje právo na zachovanie osobnej cti a na ochranu mena žalobcu pred právom sťažovateľa na slobodu prejavu. Krajský súd tak nekriticky prebral závery okresného súdu, ktorý sa dostatočne nevysporiadal s teóriou proporcionality (tzv. Alexyho formulou) zaoberajúcou sa vážením a pomerovaním chránených ľudských práv a argumenty sťažovateľa odmietol ako subjektívne a účelové.

Podľa sťažovateľa v demokratickej spoločnosti nie je nevyhnutné, aby v dôsledku zverejnenia článkov boli prijaté opatrenia na ochranu osobnostných práv žalobcu. Zverejnené články nijako nevybočujú z ústavných medzí slobody prejavu a sú jednoznačne realizáciou slobody prejavu. Súdny zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci podľa neho neosvedčili naliehavú spoločenskú potrebu pre aplikáciu opatrení potrebných na ochranu práv a slobôd žalobcu. Sťažovateľ je zároveň toho názoru, že žiaden z ním publikovaných článkov nepredstavoval neoprávnený zásah do práv žalobcu. Je nepochybné, že išlo o zásah do práv žalobcu, avšak uvádzané skutočnosti a hodnotiace súdy boli podložené faktickými zisteniami. Išlo o kritické zhodnotenie činnosti niekoľkých sudcov v období pred rokom 1989 a ich úlohy v politických procesoch s oponentmi komunistického režimu. I keď boli uvádzané tvrdenia pre žalobcu neprijemné, podľa sťažovateľa nevybočili svojím obsahom a formou z rámca primeranej, vecnej a konkrétnej kritiky, pričom úloha žalobcu v kauze

Labuda je nepochybná a argumentácia, že išlo iba o administratívny trestný čin v súvislosti so zákonom č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov a zákonom č. 480/1991 Zb. o dobe neslobody, vyznieva podľa neho absurdne. Súdny zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci neprihliadli ani na zníženú mieru ochrany žalobcu, ktorý v relevantnom období bol vysokým predstaviteľom súdnej moci (sudca pôsobiaci na najvyššom súde) a jeho miera ochrany pred kritikou je tak znížená v porovnaní s bežnými občanmi. Sťažovateľ ďalej poukázal na to, že v zmysle slovenskej judikatúry je pritom pozícia sudcu pri posudzovaní zásahov do ochrany osobnosti približená k politikom.

Krajský súd tým, že potvrdil zákonnosť sankcie uloženej sťažovateľovi bez zákonného podkladu, zasiahol do jeho základného práva vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, ako aj slobodne rozširovať idey a informácie v zmysle čl. 26 ods. 2 ústavy.

Súdny zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci podľa sťažovateľa tiež neprihliadli na špeciálne postavenie novinárov ako autorov článkov, ktorý majú garantovanú zvýšenú mieru ochrany pri výkone ich žurnalistickej činnosti.

Rozsudok z 26. marca 2015 podľa sťažovateľa neidentifikuje naliehavú spoločenskú potrebu na obmedzení jeho práva na slobodu prejavu, pričom v danej veci toto obmedzenie nemôže byť podľa neho ani v demokratickej spoločnosti nevyhnutné, pretože je vo vitálnom záujme spoločnosti, aby sa dokázala vysporiadať s minulosťou, ktorej súčasťou je aj pôsobenie sudcov pred rokom 1989. Podľa sťažovateľa nie je v demokratickej spoločnosti nevyhnutné, aby médiá nemohli nazývať odsúdenie kňazov na trest odňatia slobody pre slúženie omše politickým procesom, resp. kriticky sa vyjadrovať k sudcom, ktorí výkonu spravodlivosti v rozpore s ľudskými právami napomáhali. V priebehu konania pred súdmi zúčastnenými na rozhodovaní v tejto veci pritom sťažovateľ opakovane poukazoval na to, že bez príspevku žalobcu a ostatných členov senátu najvyššieho súdu by k odsúdeniu kňaza [REDAKOVANÉ] dôjsť nemohlo.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na záver ústavného súdu uvedený v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 408/2010, podľa ktorého zakazovanie, resp. trestanie takýchto vyjadrení na adresu sudcov tiež vyvoláva obavy z korporatívneho správania sudcov.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že ak súd nehľadá v prípade stretu dvoch protichodných práv rovnováhu a navyše obmedzí jedno z nich (napr. slobodu prejavu) najprísnejším spôsobom, koná v rozpore s ústavou a takéto rozhodnutie nemôže byť spravodlivé, uvedená vec nemôže byť ním správne právne posúdená.

Sťažovateľ ďalej argumentoval, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci vykonaným dokazovaním neosvedčili podmienky pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Okresný súd v rozsudku z 28. mája 2012, napr. na strane 24, výšku priznanej nemajetkovej ujmy odôvodnil len potrebou citeľne zasiahnuť tlačové médium (sťažovateľ'a). Napriek tomu, že sťažovateľ poukázal na viaceré nedostatky súdu pri právnom posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy vo svojom odvolaní, jeho argumentácia krajským súdom nebola zohľadnená. Žalobca pritom v predmetnom konaní podľa neho predovšetkým neunesol dôkazné bremeno a presvedčivým spôsobom nepreukázal zníženie svojej dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukázal na judikatúru najvyššieho súdu týkajúcu sa rozhodovania o priznaní zadosťučinenia (rozhodnutie vo veci sp. zn. 5 Cdo 202/2009, 4 Cdo 15/03), ako aj záver najvyššieho súdu uvedený v rozsudku z 27. apríla 2006, podľa ktorého nemožno žalobcom priznávať neprimerané či premrštené sumy, ktoré by viedli k bezdôvodnému obohacovaniu, pričom nárok žalobcu vo výške 3 miliónov Sk (99 581,76 €) pritom podľa sťažovateľ'a presne takýto prípad predstavuje.

Sťažovateľ s poukazom na rozhodnutia ústavného súdu vo veciach sp. zn. IV. ÚS 54/2010 a sp. zn. I. ÚS 408/2010 uviedol, že podľa neho sa nemožno stotožniť s postupom, ktorým všeobecný súd pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy síce formálne zdôrazňuje význam slobody prejavu a jej kontrolnú funkciu vo vzťahu

k verejnej moci, vo vlastnom rozhodnutí, ale vychádza skôr z predpokladu potreby zvýšenej ochrany verejnej moci a jej predstaviteľov.

Sťažovateľ ďalej poukázal na právne závery vyslovené v rozhodnutiach ústavného súdu vo veciach sp. zn. IV. ÚS 492/2012 týkajúce ústavnej neakceptovateľnosti privilegovania predstaviteľov verejnej moci všeobecnými súdmi pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy pred inými („bežnými“) občanmi s odôvodnením, že u nich je spôsobená ujma (automaticky) závažnejšia.

V danom prípade priznaná suma 99 581,76 € patrí podľa sťažovateľa medzi najvyššie náhrady nemajetkovej ujmy v Slovenskej republike a niekoľkonásobne prevyšuje čiastky priznávané „bežným občanom“. Dôvodom tohto selektívneho a pozitívneho prístupu súdov zúčastnených na rozhodovaní predmetnej veci je podľa názoru sťažovateľa príslušnosť žalobcu k sudcovskému stavu.

Z hľadiska určovania výšky nemajetkovej ujmy vyjadril EŠLP názor prezentovaný napr. v rozsudku vo veci *Iltalehti a Karhuvaara v. Fínsko*, podľa ktorého pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov preyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanej za telesné zranenia alebo násilné činy. Z uvedených záverov EŠLP vychádzal aj ústavný súd v náleze sp. zn. IV. ÚS 302/2010, kde považoval výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 25 000 € (t. j. sumu 4-krát nižšiu ako v tomto konaní sumu priznanú žalobcovi) za neprimerane vysokú, a to aj bez ohľadu na závery k vecnej stránke predmetnej veci, t. j. k záveru, že krajský súd v danom prípade neprípustným spôsobom zasiahol do práva sťažovateľky na slobodu prejavu a práva na slobodné rozširovanie informácií.

V zmysle záverov EŠLP výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť pre médiá ničivá (rozsudok EŠLP vo veci *Wolek, Kasprów a Lesk i proti Poľsku*). Úvahy súdov

o vysokej výške náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá by odradila tlač od informovania o určitých témach, sú tak nesprávne a odporujú záverom ESĽP.

Okresný súd výšku priznanej nemajetkovej ujmy odôvodnil aj dĺžkou časového obdobia, v ktorom k zásahu došlo (pozri s. 24, posledný odsek rozsudku z 28. mája 2013). Takéto posúdenie veci okresným súdom je podľa sťažovateľa tiež v rozpore s judikatúrou ESĽP, ktorý napr. v rozsudku Flux proti Moldavsku konštatoval, že ujma spôsobená žalobcovi sa plynutím času môže znižovať a súdy na to majú v rozhodovacej činnosti prihliadať. Okrem toho sťažovateľ poukázal v tejto súvislosti na skutočnosť, že on dĺžku konania nezavinil, a to, že konanie trvalo viac ako 10 rokov, bolo dôsledkom pochybení súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnej veci, keď viaceré rozsudky boli v rámci odvolacieho, resp. dovolacieho konania zrušené a tieto pochybenia nemôžu byť pričítané na jeho ťarchu.

Sťažovateľ ďalej poukázal na odôvodnenie okresného súdu, v ktorom na s. 24 rozsudku z 28. mája 2013 tento súd uviedol, že pri určení výšky sumy nemajetkovej ujmy vychádzal z toho, aby citelným spôsobom zasiahol sťažovateľa. Takýto prístup a spôsob sudcovskej úvahy sa podľa sťažovateľa úplne vymyká satisfakčnej funkcii inštitútu ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy a následné závery krajského súdu, ktorý prebral uvedené dôvody, tak nemôžu byť podľa sťažovateľa legitímne a ústavne konformné.

Na základe uvedeného je sťažovateľ toho názoru, že okresný súd i krajský súd predmetnú vec po právnej stránke nesprávne posúdili, nerešpektovali platnú právnu úpravu, najmä ustanovenia čl. 26 ústavy, čl. 10 dohovoru a § 11 – § 13 Občianskeho zákonníka, alebo túto právnu úpravu na daný prípad nesprávne aplikovali, pretože v danej veci nie sú splnené ústavné predpoklady pre obmedzenie práva na slobodu prejavu. Súdy zúčastnené na rozhodovaní v tejto veci existenciu týchto predpokladov zväčša neposudzovali a tam, kde test ústavnej konformity obmedzenia práv vykonali, sú ich závery nesprávne, negujúce podstatu a zmysel predmetného práva, a takýmto konaním uvedené súdy porušili jeho právo na slobodu prejavu.

Sťažovateľ ústavný súd požiadal o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 80 000 €, z ktorej priznanie čiastky 70 000 € odôvodnil s poukazom na to, že on sám musel žalobcovi na základe rozhodnutí súdov zúčastnených na rozhodovaní v tejto veci uhradiť sumu, ktorej výška je v prípade mienkotvorných printových médií bezprecedentná a spôsobilá existenčne ohroziť vydavateľa tlače, pričom táto čiastková suma požadovaného finančného zadosťučinenia približne zodpovedá zákonnému občianskoprávnemu úroku z omeškania zo súm uhradených žalobcovi sťažovateľom ako finančnú náhradu za obdobie, ktoré sťažovateľ nemohol disponovať predmetnými finančnými prostriedkami (od zaplataenia do dňa podania ústavnej sťažnosti). Sťažovateľ taktiež poukázal na to, že súdmi zúčastnenými na rozhodovaní v predmetnej veci bol zaviazaný uverejniť ospravedlnenie žalobcovi v neprimeranom rozsahu a túto skutočnosť nie je možné účinným spôsobom úplne reparaovať, pričom za uvedený zásah ústavný súd požiadal o priznanie ďalšej časti finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby svojím nálezhom vyslovil, že uznesením z 19. novembra 2015 boli porušené základné práva podľa čl. 1 ods. 1, čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy, zrušil uvedené uznesenie a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 80 000 €, ako aj náhradu trov konania.

Sťažovateľ v sťažnosti zároveň vzniesol námietku „o odmietnutí sudcu JUDr. Milana Ľalíka pre jeho predpojatost“.

Predmetná vec bola pridelená sudkyňi spravodajkyňi Marianne Mochnáčovej. Podľa rozvrhu práce ústavného súdu na obdobie od 1. marca 2016 do 28. februára 2017 I. senát ústavného súdu rozhoduje v zložení: predseda senátu Milan Ľalík a sudkyňa Marianna Mochnáčová a sudca Peter Brňák. Na základe vznesenej námietky sťažovateľa „o odmietnutí sudcu JUDr. Milana Ľalíka pre jeho predpojatost“ bol uznesením sp. zn. II. ÚS 442/2016 z 19. mája 2016 sudca Milan Ľalík vylúčený z konania a rozhodovania vo veci. Na základe čl. III platného rozvrhu práce ústavného súdu namiesto vylúčeného

predsedu I. senátu ústavného súdu rozhodovala o predbežnom prerokovaní predsedníčka III. senátu Jana Baricová.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

Podľa čl. 26 ods. 2 ústavy každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Vydávanie tlače nepodlieha povolovaciemu konaniu. Podnikanie v odbore rozhlasu a televízie sa môže viazať na povolenie štátu. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc,

návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 1 ods. 1, čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením najvyššieho súdu z 19. novembra 2015. K porušeniu ním označených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že:

- postup najvyššieho súdu v súvislosti s posudzovaním prípustnosti dovolania pre nepreskúmateľnosť rozhodnutia podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP je nejasný a nezrozumiteľný,

- najvyšší súd nevysvetlil svoj myšlienkový postup pri posudzovaní jeho námietky naplnenia dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. b) OSP,

- rozsudok okresného súdu z 28. mája 2012 a rozsudok krajského súdu z 26. marca 2015 nenaplnili požiadavky obsiahnuté v rozsudku najvyššieho súdu z 27. apríla 2006 v predmetnej veci, čo zakladá prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 2 OSP,

- najvyšší súd sa nevysporiadal s argumentáciou sťažovateľa predloženou v jeho dovolaní,

- v rámci rekapitulácie skutkového stavu predmetnej veci najvyšší súd neuviedol, že tejto veci už bol vydaný rozsudok najvyššieho súdu z 27. apríla 2007,

- najvyšší súd sa nezaoberal námietkami sťažovateľa týkajúcimi sa najmä porušenia jeho slobody prejavu a odchylenia sa od právneho názoru najvyššieho súdu vyjadreného v rozsudku z 27. apríla 2006,

- v rozsudku okresného súdu z 28. mája 2012 a rozsudku krajského súdu z 26. marca 2015 sa sudy zúčastnené na rozhodovaní predmetnej veci nevysporiadali s argumentmi účastníkov a dôkazmi predloženými v konaní a z odôvodnenia týchto rozsudkov nie je zrejmé odôvodnenie ich právneho názoru,

- rozsudok okresného súdu z 28. mája 2012 a rozsudok krajského súdu z 26. marca 2015 sú nespravodlivé, ich odôvodnenia sú nedostatočné, zmätočné a nepreskúmateľné (právne závery sú v extrémnom nesúlade s ich skutkovými zisteniami, nešpecifikujú jednotlivé dôkazy, z ktorých vyvodili skutkové zistenia, na ktorých založili svoje právne

závery, neposúdili náležite povahu napádaných výrokov napriek výhradám uvedeným v rozsudku najvyššieho súdu z 27. apríla 2006, vôbec nevzali do úvahy dobromyseľnosť autorov, špeciálne postavenie novinárov), čím došlo k odňatiu možnosti sťažovateľa konať pred súdom,

- v dôsledku zásahu v podobe zverejnenia článkov o žalobcovi nebolo nevyhnutné prijať opatrenia na ochranu jeho osobnostných práv, pretože tieto články nevybočujú z ústavných medzí slobody prejavu,

- žiaden z publikovaných článkov nepredstavoval neoprávnený zásah do práv žalobcu,

- obmedzenie práva sťažovateľa na slobodu prejavu súdy zdôvodnili spôsobom, ktorý nemá oporu v právnom predpise a je dôsledkom nesprávnej aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka,

- súdy zúčastnené na rozhodovaní neidentifikovali naliehavú spoločenskú potrebu na obmedzení práva sťažovateľa na slobodu prejavu,

- súdy zúčastnené na rozhodovaní predmetnej veci neosvedčili podmienky na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy.

Ústavný súd vzhľadom na argumentáciu sťažovateľa preskúmal obsah napadnutého uznesenia z 19. novembra 2015, v ktorom najvyšší súd rozhodoval o ním podanom dovolaní proti rozsudku krajského súdu z 26. marca 2015 a v ktorom v podstatnom uviedol:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom. ...

Dovolaním žalovaného napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v § 238 ods. 1 a 3 O. s. p. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu

prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie), neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku (§ 238 O. s. p.), ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (t. j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 ods. 1 O. s. p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalovaného preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Žalovaný dovolaní namieta, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký procesné nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O. s. p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - pozri napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O. s. p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O. s. p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O. s. p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O. s. p.)].

K tej časti dovolania, v ktorej žalovaný namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu (i rozhodnutie súdu prvého stupňa) je v napadnutej časti nepreskúmateľné a že táto nesprávnosť zakladá procesnú vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a teda aj prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, dovolací súd uvádza nasledovné:

Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. namieta porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je tiež právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05).

Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo

na odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/06); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonnom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplývajú z čl. 46 a nasl. Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princíпов predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§132 a § 157 ods. 1 O. s. p., m. m. I. ÚS 243/07), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda, inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd pritom musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O. s. p.; obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.).

Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s vyššie citovaným ustanovením, keď skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa doplnením ďalších dôvodov, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku dalo odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom konania. Odôvodnenie rozsudkov oboch stupňov súdov zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú v súhrne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť; tým však nie je zodpovedaná (ani inak dotknutá) otázka správnosti právneho posúdenia veci konajúcim súdom. Okolnosť, že táto odpoveď neúspešného dovolateľa neuspokojila, neznamena, že odôvodnenie nespĺňa náležitosti zákonného rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 O. s. p. Za odňatie možnosti konať pred súdom nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek dovolateľa. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 78/05 potvrdil, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá dať odpoveď na každú námietku alebo argument uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť a ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Podľa názoru dovolacieho súdu, skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v posudzovanom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, pretože odôvodnenie odvolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok spĺňa požiadavky zákona na odôvodnenie rozhodnutia, pričom tieto závery platia aj pre rozhodnutie súdu prvého stupňa.

Dovolaateľ ďalej namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Pokiaľ súd prípadne pri riešení niektorej hmotnoprávnej otázky (vrátane otázky aktívnej alebo pasívnej legitímácie) dospeje k neprávny právny záverom môže to mať za následok nesprávne posúdenie veci, nie však odňatie možnosti konať pred súdom.

Právnym posúdením je nečinnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípadnom dovolaní (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), samo nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania však nezakladá (pozri tiež E 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 ods. 1 O. s. p. ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O. s. p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

Keďže dovolanie žalovaného nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné, nepotvrdila sa existencia dovolateľom namietanej procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a v dovolacom konaní nevyšli najavo iné vady vymenované v § 237 ods. 1 O. s. p. najvyšší súd odmietol jeho dovolanie podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu proti ktorému nie je dovolanie prípustné.“

Najvyšší súd uznesením z 19. novembra 2015 odmietol dovolanie sťažovateľa argumentujúce dôvodmi jeho prípustnosti podľa § 237 ods. 1 písm. f) a § 241 ods. 2 písm. c) OSP (bližšie uvedené v dovolaní), pretože nezistil splnenie podmienok prípustnosti dovolania podľa § 238 OSP a § 242 ods. 1 v spojení s § 237 ods. 1 OSP.

Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ nesúhlasí s výkladom § 237 ods. 1 písm. f) OSP aplikovaným najvyšším súdom, ktorý vo vzťahu k rozsudku krajského súdu z 26. marca 2015 konštatoval správnosť skutkových i právnych záverov okresného súdu, ktoré boli navyše doplnené krajským súdom o ďalšie dôvody, pre ktoré rozsudok okresného súdu z 28. mája 2012 tento súd potvrdil. Z uvedeného je zrejmé, že najvyšší súd nezistil po preskúmaní rozsudku krajského súdu z 26. marca 2015 absenciu dôvodov podstatných

pre rozhodnutie súdu v predmetnej veci, ktorá by zakladala naplnenie podmienky prípustnosti dovolania ustanovenej v § 237 ods. 1 písm. f) OSP.

V súvislosti s uvedeným záverom je podľa ústavného súdu potrebné poukázať aj na stanovisko najvyššieho súdu z 3. decembra 2015 k výkladu § 237 ods. 1 písm. f) OSP, v ktorom toto kolégium dospelo k záveru, podľa ktorého nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) OSP. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) OSP.

Najvyšší súd pri rozhodovaní predmetnej veci teda nijako nevybočil z medzí v uvedenom stanovisku sformulovanej doktríny v otázke posudzovania splnenia podmienok prípustnosti dovolania, ktoré síce bolo prijaté po vydaní uznesenia z 19. novembra 2015, avšak zároveň potvrdilo rozdielnosť v aplikácii § 237 ods. 1 písm. f) OSP jednotlivými senátmi najvyššieho súdu, ktoré zaujímali v tejto veci odlišné, avšak oba ústavne akceptovateľné názory.

Rovnako nič nemožno vyčítať ani konštatácii najvyššieho súdu, podľa ktorej nesprávne právne posúdenie veci ako dovolací dôvod možno uplatniť len v procesne prípustnom dovolaní, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá. Výklad ustanovenia § 241 ods. 2 písm. c) OSP je ustálený aj v rámci judikatúry najvyššieho súdu, na ktorú v preskúmvanom uznesení z 19. novembra 2015 najvyšší súd sám napokon odkázal.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry uviedol, že len výnimočne by otázka splnenia podmienok konania pred všeobecnými súdmi mohla byť predmetom kritiky zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie nejakého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 24/2000, III. ÚS 72/2001).

Z uvedeného vyplýva, že najvyšší súd sa meritórne jednotlivými dovolaciami dôvodmi, ktoré účastník konania špecifikoval vo svojom dovolaní, zaoberal a riadne na ne reagoval, a preto podľa názoru ústavného súdu napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 19. novembra 2015 k odopretiu ním označených práv v predmetnej veci nedošlo.

Ústavný súd je v súlade s § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný petitom sťažnosti (návrhom na rozhodnutie) a môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, I. ÚS 598/2013). Ústavný súd zdôrazňuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania i ostatnými požadovanými zákonnými náležitosťami osobitne platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd má v ústave a v zákone o ústavnom súde presne definované právomoci, uplatnenie ktorých je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ uviedol a poukázal na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 62/2014 z 5. februára 2014, v ktorom bola jeho sťažnosť pre porušenie jeho základných práv podľa čl. 26 ods. 1 a 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Co 259/2012 z 26. júna 2013 odmietnutá ako predčasne podaná z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a rozhodnutie, pretože existoval účinný prostriedok nápravy, a sice dovolania, o ktorom je oprávnený rozhodovať najvyšší súd. Ústavný súd v ňom zaujal názor (podobne I. ÚS 169/09), podľa ktorého v prípade podania opravného prostriedku (odvolania alebo dovolania) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je ústavná sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto prostriedku (v danom prípade o dovolaní). Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj tiež rozsudku ESLP z 12. 11. 2012 vo veci Zvolský a Zvolská proti Českej republike, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54 alebo vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť

č. 31419/04, body 47 a 48), napadnutému opravným prostriedkom (riadnym alebo mimoriadnym).

Z uvedeného vyplýva, že podľa ustálenej judikatúry ústavný súd síce v takýchto prípadoch zaručuje sťažovateľovi zachovanie lehoty na podanie sťažnosti proti druhostupňovému rozhodnutiu, resp. predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, avšak nemôže rozhodnúť o požadovanej ochrane označených práv, ktorých porušenie sa namieta, proti rozhodnutiu, ktoré nebolo špecifikované v petite podanej sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2016